

Prenumerata wynosi:
we Lwowie:
miesięcznie 2 korony;
za dwurazową dostawę do domu dopłaca się 30 halerczy;

DZIENNIK POLSKI

Ogłoszenia:
Za jeden wiersz petytowy albo jego miejsce 30 halerczy.
Za jeden wiersz petytowy w rubryce Nadesłane 40 halerczy.

Adres: „DZIENNIK POLSKI” — Lwów, plac Marjacki 1. 7.
Telefonu Nr. 151.

wychodzi 2 razy dziennie.

Numer pojedynczy:

we Lwowie: na prowincji:
poranny . . . 8 halerczy poranny . . . 10 halerczy
popołudniowy . 4 halerczy popołudniowy . 5 halerczy

Właściciele i redaktorowie: DR. K. OSTASZEWSKI-BARAŃSKI I MIECZYŚLAW SCHMITT.

Czas odnowić przedpłatę na Dziennik Polski który wychodzi 2 razy dziennie
PRENUMERATA za dwa wydania dziennie wynosi miesięcznie:
we Lwowie 2 korony
na prowincji 2 kor. 50 hal.

Z za kulis socjalizmu.

Lwów 28 października.
Do jakiego stopnia potęgę doszła obecnie prasa socjalistyczna w Niemczech, dowodem ostatnie zajęcia w redakcji głównego jej berlińskiego organu Vorwärts.

bo kierują y brata udział w rewolucyjnej agitacji w Królestwie, krwawe wydał tam plony. Miałoby się to samo w Niemczech powtórzyć?

Stan szkół średnich w Galicji.

II. W krótkim ustepie o wychowawczym zadaniu szkoły stwierdza Rada szkolna krajowa w swem sprawozdaniu, że w ubiegłym roku nie było takiego, jak w przeszłym, używania i nadużywania młodzieży szkolnej do nabywania politycznych akcyj, czy agitacji.

do chorobliwego usposobienia przystępować i jakiś zewnętrzny wpływ, jakiś zgnębny bakcył padający na umysł i sumienie. Samobójstwa zaś między młodymi zdarzają się często, zdarzają się między uczniami gimnazjów, zdarzają się nawet między dziewczętami, uczennicami.

Czy mamy władze szkolne czynić odpowiedzialnymi za te fakta okropne? — Nie. Władze szkolne nie mogą wiedzieć, ani odgadnąć, co się dzieje w skrytości serca, nie mogą wiedzieć, co ten uczeń czyta, lub słyszał i co w nim zostawiło osad zabójczy;

Władze szkolne nie mogą tych wszystkich wpływów odwrócić od młodzieży, ani ich przeważać; ale chcielibyśmy wiedzieć, co robią, żeby je przeciważyć? Odwrócić złych prądów nie mogą; ale tamować możeby się dało?

W naszym kraju i w całym tem państwie wychowanie ma być religijno-moralnem. Takim może być nie przez samą tylko naukę religij (dwugodzinną i bez egzaminu dojrzałości), ale przez same msze w niedziele i święta, ale koniecznie także przez usposobienie, przez ducha, przez przykład zwierzchników i nauczycieli.

W mniejszych miastach dozór nad uczniami, wiadomość, co oni robią po za szkołą, jest możliwa; w większych wprost niemożliwa. Z tego wynika zdanie nierządnie, że należy zaprzestać tworzenia nowych zakładów po większych miastach, a tworzyć je w mniejszych. Dalej wszędzie, ale przede wszystkim w większych miastach, śródkiem nadzoru i strzeżenia uczniów od złych wpływów, są bursy i internaty.

Z horyzontów politycznych.

(Podróż Loubeta. — Zwolnienie parlamentu niemieckiego. — Mowa Roosevelta. — „Biała księga” Watykanu.)
— Prezydent republiki francuskiej, Loubet, bawi od niedzieli w podróży. Naprzód był przez trzy dni w Madrycie, od wczoraj zaś przebywa w Lizbonie, skąd wyjeżdża jutro, gdyż w poniedziałek musi być w Paryżu przy otwarciu sesji parlamentu francuskiego.

Z tego też powodu odpowiedział odmownie rządowi angielskiemu na jego zaproszenie, aby w drodze powrotnej do kraju zwiedził Gibraltar. Głównym celem podróży Loubeta był Madryt. Wybrał się tam Loubet oficjalnie w celu zrewizytowania króla Alfonsa XIII, który — jak wiadomo — bawił z końcem maja i początkiem czerwca br. przez parę dni w Paryżu, ale że wizyta prezydenta republiki w stolicy hiszpańskiej miała także pewien podtek polityczny, wskazuje na to choćby fakt, że towarzyszył mu w tej podróży francuski minister spraw zagranicznych, Rouvier.

Wedle doniesień prasy niemieckiej, oficjalnie jednak jeszcze niepotwierdzonych, parlament niemiecki zebrał się ma najpóźniej 24 listopada. Opóźnienie to w zwolnieniu parlamentu tłumaczył ten, że rząd Rzeszy ma za dużo grzechów na sumieniu i dlatego stara się jaknajdalej odwrócić chwilę, w której będzie musiał zdać z nich sprawę przed parlamentem.

Wobec tego dosyć komiczne czyni wrażenie, gdy sekretarz stanu, Bjoł, uroczystie zapewniał posła francuskiego, iż „rząd prezydenta Roosevelta bez najmniejszego zaniepokojenia będzie widział demonstrację u brzegów Wenezueli, zamierzoną przez Francję w obronie swoich praw”. Należało raczej powiedzieć: że rząd Stanów Zjednoczonych będzie widział taką demonstrację z radością.

że przeciąga on jak najdalej termin zwolnienia parlamentu, starając się tymczasem albo przeciągnąć rozmaitemi sztuczkami na stronę rządu postów opozycyjnych, albo przynajmniej uczynić ich jaknajmniej szkodliwymi. Czy mu się to tylko na wiele przyda?

Prezydent Stanów Zjedn. wygłosił w ostatnich czasach, z okazji odbywanych w południowych Stanach Unji podróży, w Atlancie wielką mowę polityczną, w której główny położył nacisk na rzecz, obchodzącą go najbliżej, t. j. zewnętrzną, mocarstwową potęgę Stanów. Budowa kanału panamskiego prowadzi za sobą w konsekwencji konieczność panowania nad obu połączeniami morskimi, co — ma się rozumieć — może być osiągnięte tylko przy pomocy silnej floty. Prezydentowi też o nic innego nie idzie, tylko o poparcie swej polityki budowy okrętów wojennych. Projektuje on dalej, aby Ameryka wzięła na siebie obowiązki strzeżenia i podtrzymania porządku na wybrzeżach i wyspach morza Karaibskiego, oraz wyraża nadzieję, że ludy i państwa tych stron chętnie słuchać będą rad z Waszyngtonu; w przeciwnym razie nie będzie z nimi, bo Stany zmuszone będą do przeprowadzenia owego programu porządku siłą oręża.

FRANCISZEK HERCZEG.

Wśród obcych ludzi.
(Tłumaczył H. CEPNIK.)
(Ciąg dalszy.)
Zrazu nie mogłam w żaden sposób pojąć, na co jej takiej zarządczyni. Pan Cerkowicz jest radcą ministerjalnym i o ile mi się zdaje, oprócz pensji nie ma żadnych innych dochodów. Dzieci nie mają. Sama pani domu wygląda na osobę zdrową i silną i jeszcze dość młodą. Może mieć najwyżej lat czterdzieści. Tak ja liczę jej wiek, bo ona przynajmniej się tylko do lat trzydziestu sześciu. I pytam, po co tym ludziom zarządczyni domu?

mówi otwarcie, że się na niczem nie zna i że dlatego lepiej jest, jeżeli się do niczego nie wtrąca.

Ojciec pani Cerkowicz był — jak mi opowiadała — lekarzem na prowincji. Za mąż wyszła bez posagu. I to właśnie rzecz dziwna. Bo jestże to możliwem, aby taka uboga pani nie umiała się sama ubrać, ba! nie znała nawet nazwy potraw, które jej na stół podają? Prawdopodobnie ona tylko udaje taką nieświadomość i nic więcej. Bo muszę także zaznaczyć, że w gruncie rzeczy moja chlebodawczyni nie jest ani leniwą, ani niewykształconą. Przeciwnie, od rana do nocy jest ciągle na nogach, biega po całym domu, w ciągłym znajduje się ruchu, ale cóż, kiedy to wszystko, co robi i wymyśla, jest zupełnie zbędnem i raczej zabawka, niż robotą we właściwym tego słowa znaczeniu. Głupia także jej na zwać nie można. Jest ona nawet bardzo rozsądną i ma chwilami świetne pomysły. Zwłaszcza, gdy jest w humorze, a sypie jakby z rękawa dowcipami, tak, że satysfakcja prawdziwa słuchać jej wtedy.

z pewnością wytknęły ją na ulicy pałkami.

Kobieta czterdziestolatnia w pełnym, dziesięcym kapeluszu — to przecież coś niebywałego! To też, gdym ujrzała taki kapeluszu na jej głowie, poprostu przeraziłam się i zawołałam:
— Ależ na miłość Boga, pani chyba nie chce pokazać się w tym kapeluszu na ulicy!
Pani Cerkowicz spojrzała na mnie takim wzrokiem, jak dziecko, gdy przychwyca je na jakimś niedozwolonym uczynku i nie rzekłszy ani słowa, a z widocznym zażenowaniem zdjęła ten kapeluszu, a ubrała inny.
Gdyśmy po powrocie z miasta siedzieli przy obiedzie, moja chlebodawczyni opowiedziała zaraz męzowi o zdarzeniu z owym kapeluszem.
— Pomyśl sobie tylko, że chciałam ubrać dzisiaj kapeluszu dziesięciny, a Paula na to mi nie pozwoliła, choć wiem, że bardzo mi w nim było dobrze. A gdybyś był styszal, jak strasznie mnie zająta! Oh, Paula, jest okrutnie dla mnie surowa. To też boję się jej, jak ognia.
Dziwna kobieta! Mogłaby być moja matką, a zachowuje się tak, jakbym to ja właśnie była jej matką, choć jestem od niej prawie o dwadzieścia lat młodszą...
22 grudnia.
Doprawdy, sama nie wiem, jak to się stało, że pisząc o mojej obecnej chlebodawczyni, nie wspominałam ani słówkiem o jej

matronką, panu radcy ministerjalnym. Należy on do najbardziej pożałowania godnych, ale zarazem i do najszcześliwszych ludzi pod słońcem.

Żona obchodziła się z nim naprawdę bezwzględnie, nieraz wprost bezlitośnie; najszcześliwszym zaś znowu dlatego, że natura obdarowała go takim stoicyzmem, jakiego z pewnością nie posiada żaden inny z rodu małżonków na całej kuli ziemskiej.
Pan radca ministerjalny liczy lat około pięćdziesiąt, ale wygląda na sześćdziesiąt. Wysokiego wzrostu i bardzo dobrej tuszy, sprawia wrażenie dość, nawet bardzo niesympatyczne, ale tylko na pierwsze wejście. Nie wiem, czy to porównanie trafne i na miejscu, lecz to fakt, że gdy patrzę na niego, przypominają mi się zawsze owe słynne psy z góry św. Bernarda, o których nie mogę nigdy nawet pomyśleć bez głębokiego wzruszenia, bo zaraz przychodzą mi na myśl opowieści o ich czynach bohaterkich, o wydarzonych przez nich z objęć śmierci dziesiątkich i setkach ludzi. Podobnego wzruszenia doznaję także zawsze na widok samego pana radcy. Czuję, że w tym niezgrabnym i zaniedbanym pod względem zewnętrznym człowieku, ukrywa się sama dobroć, łagodność i serdeczność. I tak też jest rzeczywiście. To ideał lojalnego poddanego, punktualnego urzę-

unka i najlepszego męża. Nie dziwię się też nawet bynajmniej, że żona jest o niego zazdrosna.

Dzisiaj nastąpił wreszcie wybuch.
W południe, tuż prawie przed samym obiadem, pan radca przysłał służącego biurowego z kartką, donoszącą, że nie będzie na obiedzie, gdyż musi towarzyszyć ministrowi przy zwiedzaniu ukończonego właśnie nowego budynku rządowego na jednym z odegłych przedmieść. Wrócił do domu dopiero około piątej, z ogromnym plikiem aktów pod pachą, i, jak zawsze, chciał żonę na powitanie pocałować w czoło, lecz ona powstrzymała go wyniosłym i zimnym ruchem ręki, mówiąc przytem przez zęby:
— Proszę, nie fatyguj się. (C. d. n.)

